

صلى الله عليه وسلم

دانشکده‌ی ریاضی، آمار و علوم کامپیوتر

« گروه ریاضی »

پایان نامه‌ی کارشناسی ارشد ریاضی

عنوان

محاسبه‌ی بعد کرول ضرب تانسوری از جبرها
برخاسته از AF – دامنه‌ها

نگارش

شهین قیامی گیاشی

استاد راهنما

دکتر رحمان بهمنی سنگسری

استاد مشاور

دکتر علی معدنشکاف

اسفند ۱۳۹۰

قدردانی

در این جا بر خود لازم می‌دانم به مصداق «من لم یشکر المخلوق لم یشکر الخالق» از استاد فرهیخته و فرزانه، جناب آقای دکتر رحمان بهمنی سنگسری که با راهنمایی‌های سازنده و دلسوزانه، نقش مهمی در نگارش این پایان‌نامه داشتند، تقدیر و تشکر نمایم.

(و یزکیهم و یعلمهم الكتاب و الحکمه)

معلمانا مقامت زعرش برتر باد، همیشه توسن اندیشه‌ات مظفر باد
به نکته‌های دلاویز و نکته‌های بلند، صحیفه‌های سخن از تو علم پرور باد

هم‌چنین از پدر و مادر عزیزم تشکر می‌کنم

شکر خدا که هرچه طلب کردم از خدا، بر منتهای همت خود کامران شدم

به پاس ایثاران، گرمای مهربانیتان در این سردترین روزگاران، به پاس انسانیتی که آموختم از اعمالتان و نه از گفتارتان، به پاس مأمنی که برایم در سرگردانی و ترس فراهم نمودید، به پاس آرزوهاتان که بر آستان آرزوهایم قربانی کردید و به پاس همه‌ی آنچه درک نکردم از خوبیتان، ای کتاب‌های مقدس زندگی‌ام که هرچه خوبیتان را ورق می‌زنم به پایان نمی‌رسد.

تقدیم شما باد، پدر و مادرم بزرگوارم

چکیده

در این پایان نامه هدف، مطالعه‌ی نظریه‌ی بعد کرول ضرب تانسوری جبرها روی یک میدان k است. در واقع فرمولی برای بعد کرول $A \otimes_k B$ ارائه می‌شود، که در آن A و B دو k -جبر و به ازای یک عدد صحیح و مثبت n ، $A[X_1, \dots, X_n]$ یک AF -دامنه است.

هم‌چنین، AF -دامنه‌های تعمیم یافته (به اختصار GAF -دامنه‌ها) معرفی می‌شوند و نشان داده خواهد شد که هر k -جبر A ، به‌ویژه هر AF -دامنه یک GAF -دامنه است. علاوه بر این فرمولی برای بعد کرول $A \otimes_k B$ ، در حالتی که $A[X_1, \dots, X_n]$ یک AF -دامنه و B یک k -جبر دلخواه باشد، ارائه می‌شود.

مطالب اصلی این پایان نامه براساس مراجع [۴]، [۶]، [۸] و [۲۴] می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: ایده آل اول، بعد کرول، حلقه‌ی چندجمله‌ای‌ها، درجه‌ی تعالی، ضرب تانسوری، AF -دامنه.

مقدمه

همه‌ی حلقه‌های مورد بررسی در این پایان‌نامه، جابجایی با عنصر همانی هستند و همه‌ی k -جبرها از درجه‌ی تعالی متناهی هستند. هم‌چنین $A[n]$ حلقه‌ی چندجمله‌ای‌های $A[X_1, X_2, \dots, X_n]$ را نشان می‌دهد.

برخی از مولفان به مطالعه‌ی ساختار ایده‌آل اول و موضوعات وابسته به ضرب تانسوری جبرها روی یک میدان k ، علاقه‌مند بوده و انگیزه‌ی اصلی آن‌ها برای انجام این کار نتیجه‌ی شارپ^۱ در [۳۳] بود که برای هر دو توسیع K و L از میدان k ، فرمول $\dim(K \otimes_k L) = \min(t.d.(K : k), t.d.(L : k))$ را به دست آورد. این فرمول کمی شگفت‌انگیز بود، زیرا انتظار می‌رفت ساختار ضرب تانسوری باید برحسب ساختار هر دو مولفه بیان شود نه فقط برحسب ساختار یک مولفه. اگرچه این فرمول ۱۰ سال قبل‌تر توسط گرویدیندیک^۲ در [۲۴] (نکته‌ی ۴.۱.۲.۴، ص. ۳۴۹) ارائه شده بود. این فرمول انگیزه‌ی اصلی وادسورث^۳ برای کارش در [۳۴] بود. هدف او گسترش فرمول بالا به جبرهای A و B بود که $\dim(A \otimes_k B)$ فقط به مشخصه‌های فردی A و B وابسته باشد. جبرهای مورد بررسی برای محاسبه‌ی بعد کرول در این مقاله، آن دسته از دامنه‌هایی بودند که در فرمول ارتفاع صدق می‌کنند (به اختصار AF^4 -دامنه‌ها)، یعنی برای هر ایده‌آل اول p از A ، $ht(p) + t.d.(\frac{A}{p}) = t.d.(A)$. این دسته از AF -دامنه‌ها شامل حلقه‌های اساسی از هندسه‌ی جبری مانند k -جبرهای متناهی مولد که دامنه هستند؛ است. بعدها بوچیبا^۵ در [۸] نتیجه‌ی وادسورث را به ضرب تانسوری از دو k -جبر برخاسته از عقب‌برها گسترش داد. او هم‌چنین در مقاله‌ی فوق شرط لازم و کافی برای اینکه حلقه‌ی چندجمله‌ای‌های $A[n]$ یک AF -دامنه باشد ارائه داد. این مطلب انگیزه‌ای شد برای وی در [۶] جهت محاسبه‌ی بعد کرول $A \otimes_k B$ ، وقتی که $A[n]$ یک AF -دامنه باشد، که در فصل دوم از این پایان‌نامه به آن پرداخته شده است.

از طرف دیگر، جافرد^۶ در [۲۵] اثبات کرد که برای هر حلقه‌ی D و هر عدد مثبت n ، بعد کرول

Sharp^۱
Grothendieck^۲
Wadsworth^۳
altitude formula^۴
Bouchiba^۵
Jaffard^۶

$D[n]$ را می‌توان به صورت طول یک زنجیر ویژه از $D[n]$ در نظر گرفت. پس از آن در [۱۴] بروئر^۷ قضیه‌ای معادل و ساده‌تر از قضیه‌ی جافرد ارائه داد، به طوری که به ازای هر ایده‌آل اول P از $A[n]$ که $P \cap A = p$ ، آن‌گاه $ht(P) = ht(p[n]) + ht(\frac{P}{p[n]})$. بعد بوچیا در [۸] این قضیه را به ضرب تانسوری از k -جبرها تعمیم داد، سپس وی در [۷] فرمول مشابهی را برای AF -دامنه‌ها ارائه کرد و با استفاده از آن مباحثی را بیان کرد، که در فصل سوم به آن‌ها می‌پردازیم. هم‌چنین مطالب اصلی این پایان‌نامه از منابع [۴]، [۶]، [۸] و [۳۴] استخراج گردیده است.

شایان ذکر است که ارجاعات مطرح شده در فصل اول، به انتخاب پژوهشگر بوده و ممکن است آن مراجع برای اولین بار مطالب مورد نظر را ذکر نکرده باشند. هم‌چنین به دلیل دسترسی نداشتن به مراجع فرانسوی و نیز مراجع [۱] و [۲۱] مطالب برگرفته از آن‌ها را به صورت نقل قول بیان کرده‌ایم.

فهرست مندرجات

۱۰	مفاهیم اولیه	۱
۱۰	ضرب تانسوری جبرها	۱.۱
۱۸	ایده آل‌های اول و موضعی سازی	۲.۱
۲۶	نتایج اولیه	۲
۲۶	درجه‌ی تعالی و بعد	۱.۲
۴۰	AF دامنه‌ها	۲.۲
۵۵	بعد کرول	۳
۵۵	بعد کرول	۱.۳

۷۰	کاربردها	۲.۳
۷۷		تعمیم AF دامنه‌ها	۴
۷۷	AF دامنه‌ها و لم زنجیر ویژه	۱.۴
۸۲	AF - دامنه‌های تعمیم یافته	۲.۴
۹۶		پیوست	
۹۶	مشبکه	۳.۴
۹۷		کتاب نامه	
۱۰۲		واژه نامه‌ی فارسی به انگلیسی	
۱۰۴		واژه نامه‌ی انگلیسی به فارسی	
۱۰۶		فهرست علائم	
۱۰۷		فهرست راهنما	

فصل ۱

مفاهیم اولیه

در این فصل با تعاریف و قضایای مورد نیاز آشنا خواهیم شد.

۱.۱ ضرب تانسوری جبرها

در این بخش خواص ضرب تانسوری k -جبرها را بررسی می‌کنیم و قضایای مربوطه را که بیشتر از منابع [۱۶]، [۲۳]، [۲۸] و [۳۰] گردآوری شده‌اند بیان می‌کنیم.

تعریف ۱.۱.۱ فرض کنید A یک راست-مدول و B یک چپ-مدول روی یک حلقه‌ی R باشد. همچنین F گروه آبدلی آزاد بر مجموعه‌ی $A \times B$ باشد و نیز K زیرگروهی از F تولید شده به وسیله‌ی تمام عناصر به اشکال زیر باشد.

به‌ازای هر $a, a' \in A$ و $b, b' \in B$ ، $r \in R$

$$(1) \quad (a + a', b) - (a, b) - (a, b')$$

$$(2) \quad (a, b + b') - (a, b) - (a, b')$$

$$(3) \quad (ar, b) - (a, rb)$$

گروه خارج قسمتی $\frac{F}{K}$ حاصل ضرب تانسوری A و B نام دارد. این گروه با $A \otimes_R B$ نشان داده می شود. هم مجموعه $(a, b) + K$ که $(a, b) \in F$ با $a \otimes_R b$ نشان داده می شود.

تعریف ۲.۱.۱ فر کنید K یک حلقه‌ی جابجایی و یکدار باشد. یک K -جبر حلقه‌ی A ای است به طوری که:

(۱) $(A, +)$ یک K -مدول یکانی باشد.

(۲) به ازای هر $k \in K$ و $a, b \in A$ $k(ab) = (ka)b$

تعریف ۳.۱.۱ توسیع F از میدان k متناهی مولد است هرگاه، a_1, a_2, \dots, a_n در F موجود باشند به طوری که، $F = k(a_1, a_2, \dots, a_n)$.

قضیه ۴.۱.۱ یک حلقه‌ی R ، یک k -جبر متناهی مولد است اگر و تنها اگر هر هم‌ریختی پوشا از k -جبرهای

$$\varphi : k[x_1, x_2, \dots, x_n] \rightarrow R$$

از حلقه‌ی چند جمله‌ای‌ها با متغیرهای متناهی به R ، یک نگاشت همانی روی k باشد.

برهان: رجوع شود به گزاره‌ی ۵ از فصل ۱۵ از [۱۶]

ضرب تانسوری جبرها، خواص ضرب تانسوری مدول‌ها را به ارث می‌برد.

قضیه ۵.۱.۱ اگر A و B دو R -جبر باشند، آنگاه $A \otimes_R B$ یک R -جبر است که

$$\forall a, a' \in A, b, b' \in B \quad (a \otimes_R b)(a' \otimes_R b') = aa' \otimes_R bb'$$

که ضرب تانسوری A و B نامیده می‌شود.

□ برهان: به گزاره‌ی ۵-۱ از فصل ۱۳ از [۲۳] رجوع شود.

گزاره ۶.۱.۱ اگر $\varphi: A \rightarrow A'$ و $\psi: B \rightarrow B'$ هم‌ریختی از R -جبرها باشند، آن‌گاه

$$\varphi \otimes_R \psi: A \otimes_R B \rightarrow A' \otimes_R B'$$

نیز هم‌ریختی از R -جبرهاست.

□ برهان: به گزاره‌ی ۵-۲ از فصل ۱۳ از [۲۳] رجوع شود.

گزاره ۷.۱.۱ اگر A و B دو R -جبر جابجایی باشند، آن‌گاه $A \otimes_R B$ یک R -جبر جابجایی و هم‌چنین یک A -جبر و یک B -جبر نیز هست.

□ برهان: به گزاره‌ی ۵-۳ از فصل ۱۳ از [۲۳] رجوع شود.

نکته ۸.۱.۱ اگر A و B دو k -جبر جابجایی و یک‌دار باشند، آن‌گاه $A \otimes_k B$ نیز چنین است و ضرب $a \otimes_k b$ و $a' \otimes_k b'$ برابر $aa' \otimes_k bb'$ است. مجموعه‌ی $\{a \otimes_k b \mid a \in A\}$ را با $A \otimes_k 1_B$ و مجموعه‌ی $\{1_A \otimes_k b \mid b \in B\}$ را با $1_A \otimes_k B$ نشان می‌دهیم. آن‌گاه $A \otimes_k B = (A \otimes_k 1_B)(1_A \otimes_k B)$. [۲۰]

گزاره ۹.۱.۱ اگر A یک R -مدول آزاد باشد، آن‌گاه $i: A \rightarrow A \otimes_R B$ یک به یک است. اگر B یک R -مدول آزاد باشد، آن‌گاه $k: B \rightarrow A \otimes_R B$ یک به یک است. اگر R میدان باشد آن‌گاه i و k همواره یک به یک اند.

□ برهان: به گزاره‌ی ۵-۵ از فصل ۱۳ از [۲۳] رجوع شود.

یک‌ریختی‌های زیر از ضرب‌های تانسوری وجود دارند که به ازای هر k -جبر A و B نیز برقرارند.

گزاره ۱۰.۱.۱ اگر N یک R -مدول باشد، آن گاه $R \otimes_R N \cong N$.

□ برهان: به گزاره‌ی ۱-۱۸ از [۲۸] رجوع شود.

گزاره ۱۱.۱.۱ اگر R حلقه‌ای جابجایی و M, N و L, R -مدول باشند، آن گاه یک ریختی زیر از R -مدول‌ها برقرار است

$$L \otimes_R (M \otimes_R N) \cong (L \otimes_R M) \otimes_R N$$

□ برهان: به نتیجه‌ی ۱۵ از فصل ۱۰ از [۱۶] رجوع شود.

گزاره ۱۲.۱.۱ اگر R حلقه‌ای جابجایی و M و N دو R -مدول باشند. آن گاه یک ریختی منحصر به فرد از R -مدول‌های زیر برقرار است

$$M \otimes_R N \cong N \otimes_R M.$$

□ برهان: به گزاره‌ی ۲۰ از فصل ۱۰ از [۱۶] رجوع شود.

نکته ۱۳.۱.۱

(۱) اگر a ایده‌آلی از A باشد و $C = \frac{A}{a}$ ، آن گاه $B \otimes_A C = B \otimes_A \frac{A}{a} \cong \frac{B}{aB}$

(۲) اگر B یک A -جبر و $A[x]$ حلقه‌ی چند جمله‌ای‌هایی از متغیر x روی حلقه‌ی A باشد، آن گاه

$$B \otimes_A A[x] \cong B[x]. \quad [۲۹]$$

فرض کنید A یک حلقه و M یک A -مدول باشد. فرض کنید φ نماد دنباله‌ای از A -مدول‌ها و نگاشت‌های خطی به صورت زیر باشد

$$\dots \rightarrow N' \rightarrow N \rightarrow N'' \rightarrow \dots$$

و $\varphi \otimes_A M$ نشان دهنده‌ی دنباله‌ی القاء شده‌ی زیر باشد

$$\dots \rightarrow N' \otimes_A M \rightarrow N \otimes_A M \rightarrow N'' \otimes_A M \rightarrow \dots$$

آن گاه تعریف می‌کنیم:

تعریف ۱۴.۱.۱ M را روی A یکدست گوئیم، هرگاه برای هر دنباله‌ی دقیق φ ، دنباله‌ی $\varphi \otimes_A M$ نیز دقیق باشد. در این حالت آن را A -یکدست می‌نامیم. M را روی A صادقانه یکدست^۱ می‌نامیم، هرگاه برای هر دنباله‌ی دقیق φ ، هرگاه φ دقیق است \Leftrightarrow دنباله‌ی $\varphi \otimes_A M$ دقیق باشد.

نکته ۱۵.۱.۱ (خاصیت راست-یکدستی ضرب تانسوری) فرض کنید A یک حلقه و M_1, M_2, M_3, N و M_3, M_2, M_1, A -مدول باشند، اگر دنباله‌ی $M_1 \rightarrow M_2 \rightarrow M_3 \rightarrow \circ$ دقیق باشد، آن گاه دنباله‌ی

$$M_1 \otimes_A N \rightarrow M_2 \otimes_A N \rightarrow M_3 \otimes_A N \rightarrow \circ$$

دقیق است.

هر دنباله‌ی دقیق φ به دنباله‌های دقیق کوتاه به صورت زیر شکسته می‌شود

$$\circ \rightarrow N' \rightarrow N \rightarrow N'' \rightarrow \circ$$

در تعریف یکدستی، با توجه به راست-یکدستی ضرب تانسوری، ما با دنباله‌های دقیق کوتاه سر و کار داریم. بنابراین ما می‌توانیم روی دنباله‌های دقیق به شکل زیر $\circ \rightarrow N' \rightarrow N$ تمرکز کنیم و دقیق بودن دنباله‌ی $\circ \rightarrow N' \otimes_A M \rightarrow N \otimes_A M$ را بررسی می‌کنیم (پیوست A از [۲۹]).

^۱faithfully flat

تعریف ۱۶.۱.۱ اگر $\phi: A \rightarrow B$ هم‌ریختی باشد که B را به یک A -مدول یکدست (به‌طور صادقانه یکدست) تبدیل کند، آن‌گاه ϕ را هم‌ریختی یکدست (به‌طور صادقانه یکدست) گوئیم. اگر ϕ تک‌ریختی باشد، آن‌گاه B را توسیع به‌طور صادقانه یکدست از A گوئیم.

گزاره ۱۷.۱.۱ هر راست R -مدول آزاد یکدست است.

□ برهان: به گزاره‌ی ۱-۲۲ از [۲۸] رجوع شود.

قضیه ۱۸.۱.۱ (قضیه‌ی رو‌قرار داشتن^۲) فرض کنید R زیر حلقه‌ای از حلقه‌ی R' باشد که روی R صحیح است. اگر p ایده‌آل اولی از R باشد، آن‌گاه یک ایده‌آل اول p' از R' وجود دارد به‌طوری‌که روی p قرار می‌گیرد (به عبارت دیگر $p' \cap R = p$). علاوه‌براین اگر p' و p'' دو ایده‌آل اول از R' باشند که روی p قرار می‌گیرند و اگر $p' \subseteq p''$ باشد، آن‌گاه $p' = p''$.

□ برهان: به قضیه‌ی ۴-۶ از [۲۸] رجوع شود.

قضیه ۱۹.۱.۱ (قضیه پایین رو^۳) فرض کنید $\phi: A \rightarrow B$ یک هم‌ریختی حلقه‌ها باشد، آن‌گاه برای هر $p, p' \in \text{Spec}(A)$ به‌طوری‌که، $p \subseteq p'$ و برای هر $P' \in \text{Spec}(B)$ که $P' \cap A = p'$ ، آن‌گاه $P \in \text{Spec}(B)$ وجود دارد که $P \cap A = p$ و $P \subseteq P'$.

□ برهان: به (۵.A) از [۳۰] رجوع شود.

قضیه ۲۰.۱.۱ قضیه‌ی قبلی معادل است با:

برای هر $p \in \text{Spec}(A)$ و هر ایده‌آل اول مینیمال P روی pB داریم، $P \cap A = p$.

□ برهان: به (۵.B) از [۳۰] رجوع شود.

قضیه ۲۱.۱.۱ اگر $\phi: A \rightarrow B$ هم‌ریختی یکدست از حلقه‌ها باشد، آن‌گاه قضیه‌ی ۱۹.۱.۱ برای ϕ برقرار است.

برهان: به (۵.D) از [۳۰] رجوع شود. \square

توضیح ۲۲.۱.۱ (ضرب تانسوری روی میدان) هر توسیع میدان، از میدان k حالت خاصی از یک k -جبر است. بنابراین هر دو توسیع میدان از یک میدان k دارای ضرب تانسوری به صورت یک k -جبر هستند.

چون یک توسیع حلقه از k یک k -جبر است، پس هر دو توسیع حلقه‌ی جابجایی از k دارای ضرب تانسوری روی k است. که یک k -جبر جابجایی است. در این حالت هر دو توسیع میدان E و F از k دارای ضرب تانسوری $E \otimes_k F$ روی k هستند که هر یک، یک k -جبر جابجایی هستند.

هم‌ریختی‌های کانونی $E \rightarrow E \otimes_k F$ و $F \rightarrow E \otimes_k F$ تک‌ریختی‌اند. پس بنابه ۹.۱.۱ $E \otimes_k F$ را می‌توان به صورت یک توسیع حلقه از E و هم F در نظر گرفت. چون هر توسیع میدان از یک میدان k یک k -مدول آزاد است، بنابراین، $E \otimes_k F$ یکدست است.

ضرب تانسوری از دو k -جبر A و B لزوماً یک دامنه نیست حتی اگر A و B دو دامنه باشند. مانند مثال زیر:

مثال ۲۳.۱.۱ فرض کنید $k = \mathbb{Q}$ و $A = B = \mathbb{Q}(i)$ باشد. آن‌گاه $A \otimes_k B$ یک دامنه نیست. زیرا

$$(\frac{1}{\sqrt{2}} \otimes_k 1 - \frac{i}{\sqrt{2}} \otimes_k i) (\frac{1}{\sqrt{2}} \otimes_k 1 + \frac{i}{\sqrt{2}} \otimes_k i) = 0$$

$$(\frac{1}{\sqrt{2}} \otimes_k 1 - \frac{i}{\sqrt{2}} \otimes_k i) (\frac{1}{\sqrt{2}} \otimes_k 1 + \frac{i}{\sqrt{2}} \otimes_k i) = (\frac{1}{\sqrt{2}} \otimes_k 1 + \frac{i}{\sqrt{2}} \otimes_k i - \frac{i}{\sqrt{2}} \otimes_k i - \frac{1}{\sqrt{2}} \otimes_k 1) = 0$$

تعریف ۲۴.۱.۱ یک میدان k را بسته‌ی جبری گوئیم، هرگاه هر چند جمله‌ای با ضرایب در k ، دارای یک ریشه در k باشد.

گزاره ۲۵.۱.۱ اگر k یک میدان بسته‌ی جبری باشد و K, K' دو توسیع میدان از k باشند، آن‌گاه $K \otimes_k K'$ یک دامنه‌ی صحیح است.

برهان: به نتیجه‌ی ۱، صفحه‌ی ۱۹۸ از [۳۵] رجوع شود.

فرض کنید M, M', N, N' و R -مدول باشند و فرض کنید $f: M \rightarrow M'$ و $g: N \rightarrow N'$ دو هم‌ریختی از R -مدول‌ها باشند، آن‌گاه نتایج زیر برقرارند.

گزاره ۲۶.۱.۱ اگر $f: M \rightarrow M'$ و $g: N \rightarrow N'$ دو هم‌ریختی پوشا باشند، آن‌گاه $f \otimes_R g$ نیز پوشاست.

□ برهان: به گزاره‌ی ۱-۲۰ از [۲۸] رجوع شود.

گزاره ۲۷.۱.۱ اگر $f: M \rightarrow M'$ و $g: N \rightarrow N'$ دو هم‌ریختی پوشا باشند، آن‌گاه

$$\ker(f \otimes_R g) = \ker f \otimes_R N + M \otimes_R \ker g.$$

□ برهان: به گزاره‌ی ۱-۲۱ از [۲۸] رجوع شود.

قضیه ۲۸.۱.۱ اگر R یک حلقه و A' زیرمدولی از R -مدول A و B' زیرمدولی از R -مدول B باشد و $f: A \rightarrow B$ یک هم‌ریختی از R -مدول‌ها باشد به طوری که، $f(A') \subseteq B'$ باشد، آن‌گاه f یک هم‌ریختی R -مدول‌های $\bar{f}: \frac{A}{A'} \rightarrow \frac{B}{B'}$ با ضابطه‌ی $a + A' = f(a) + B'$ را القاء می‌کند. \bar{f} یک هم‌ریختی R -مدول‌هاست، اگر و تنها اگر، $Im f + B' = B$ و $f^{-1}(B') \subseteq A'$ به ویژه اگر f پوشا باشد، به طوری که $f(A') = B'$ و $\ker f \subseteq A'$. آن‌گاه \bar{f} یک هم‌ریختی R -مدول‌هاست.

□ برهان: به نتیجه‌ی ۱-۸ از فصل ۴ از [۲۰] رجوع شود.

۲.۱ ایده آل‌های اول و موضعی سازی

در این بخش ضمن تعریف ایده‌آل‌های اول، موضعی‌سازی بر حسب یک ایده‌آل اول را بیان می‌کنیم. هم چنین برخی از تعاریف و قضایای مهم را که در بخش‌های بعدی مورد استفاده قرار می‌گیرند، بررسی می‌کنیم.

تعریف و نمادگذاری ۱.۲.۱ فرض کنید p یک ایده‌آل از حلقه‌ی A باشد، p را یک ایده‌آل اول گوئیم هرگاه

$$p \neq A \quad (۱)$$

$$(۲) \text{ اگر } xy \in p \text{ آنگاه } x \in p \text{ یا } y \in p.$$

مجموعه ایده‌آل‌های اول A را با $Spec(A)$ نشان می‌دهیم.

تعریف ۲.۲.۱ یک ایده‌آل در یک k -جبر A زیرمجموعه‌ی I ای است که یک ایده‌آل نسبت به ساختار حلقه‌ای A است.

تعریف ۳.۲.۱ ایده‌آل m از حلقه‌ی R را ماکسیمال گوئیم، هرگاه هیچ ایده‌آل حقیقی مانند b از R موجود نباشد که شامل m باشد.

تعریف ۴.۲.۱ فرض کنید R یک دامنه‌ی صحیح با میدان کسرهای K باشد، R -زیرمدول A از K را یک ایده‌آل کسری گوئیم هرگاه عنصر غیرصفر d از R موجود باشد که $dA \subseteq R$.

تعریف ۵.۲.۱ ایده آل کسری A را وارون پذیر گوییم هرگاه ایده آل کسری B موجود باشد که $AB = R$. در این حالت B را وارون A گوییم و با A^{-1} نشان می دهیم.

تعریف ۶.۲.۱ حلقه ی جابجایی با عنصر همانی R را نوتری گوییم هرگاه هر ایده آلش متناهی مولد باشد.

تعریف ۷.۲.۱ حلقه ی جابجایی A را که دقیقاً دارای یک ایده آل ماکسیمال باشد، حلقه ی شبه-موضعی^۴ می نامند. حلقه ی نوتری را که شبه-موضعی باشد را حلقه ی موضعی^۵ می نامند.

تعریف و نمادگذاری ۸.۲.۱ ایده آل اول p را، یک ایده آل اول مینیمال ایده آل a گوییم، هرگاه شامل ایده آل a باشد و هیچ ایده آل اولی شامل a نباشد که به طور کامل در p باشد. مجموعه ی ایده آل های اول مینیمال حلقه A را با $Min(A)$ نشان می دهیم. در یک دامنه ی صحیح، یک ایده آل اول را اول مینیمال گوییم هرگاه، شامل هیچ ایده آل اول غیر صفری نباشد.

تعریف و نمادگذاری ۹.۲.۱ فرض کنید $f : A \rightarrow B$ یک هم ریختی حلقه ها و b ایده آلی از B باشد، ایده آل $f^{-1}(b)$ از A را به صورت $b \cap A$ یا b^c می نویسیم و آن را ایده آل انقباض یافته از b می نامیم. اگر a ایده آلی از A باشد، آن گاه ایده آل $f(a)B$ را با aB یا a^e نشان می دهیم و آن را یک

^۴ quasi-local ring
^۵ local ring

توسیع از a به B می‌نامیم.

اگر b ایده‌آل اولی از B باشد، آن‌گاه $f^{-1}(b)$ همواره یک ایده‌آل اول است. اما $f(a)B$ به ازای هر ایده‌آل اول a از A ، لزوماً یک ایده‌آل اول نیست. برای مثال $f: \mathbb{Z} \rightarrow \mathbb{Q}$ و $a \neq 0$ در نظر بگیرید، آن‌گاه $a^e = \mathbb{Q}$ ، یک ایده‌آل اول نیست.

گزاره ۱۰.۲.۱ اگر $f: A \rightarrow B$ یک هم‌ریختی حلقه‌ها باشد، آن‌گاه داریم

$$(1) \quad b^{ce} \subseteq b \text{ و } a \subseteq a^{ec}$$

$$(2) \quad b^e = b^{ec} \text{ و } a^e = a^{ee}$$

برهان: به گزاره‌ی ۱-۱۷ از [۳] رجوع شود. \square

تعریف ۱۱.۲.۱ عبارت بقاء یافتن^۶ بدین معناست که اگر $R \subset T$ دو حلقه باشند و I ایده‌آلی از R باشد، آن‌گاه I در T بقاء می‌یابد اگر و تنها اگر $IT \neq T$.

توضیح ۱۲.۲.۱ فرض کنید R یک حلقه باشد و P یک ایده‌آل در R باشد. ایده‌آل $P[x]$ از $R[x]$ شامل چند جمله‌ای‌هایی از $R[x]$ است که دارای ضرایب در P هستند، بنابراین

$$P[x] \cap R = P$$

فرض کنید نگاشت کانونی زیر

$$\phi: R \rightarrow \frac{R}{P}$$

با ضابطه‌ی $r \rightarrow \bar{r}$ موجود باشد. تعریف می‌کنیم $\psi: R[X] \rightarrow (\frac{R}{P})[X]$ به طوری که

$$\psi(p_0 + p_1x + p_2x^2 + \dots + p_nx^n) = \phi(p_0) + \phi(p_1)x + \dots + \phi(p_n)x^n$$

^۶survives